

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ МОВИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Середня освіта (англійська мова і
література)»
за спеціальністю 014 Середня освіта
спеціалізації 014.021 Англійська мова і література
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «27» серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія мови
Викладач (-і)	Ікалюк Леся Михайлівна
Контактний телефон викладача	+380509289956
Е-mail викладача	lesia.ikaliuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	<u>3</u> кредити ЄКТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	понеділок 15:00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є історичний розвиток англійської мови, порівняльно-історичний метод, формування англійської національної мови, характерні особливості германських мов, орфографія і фонетична будова, морфологічна будова, синтаксична будова та словниковий склад давньоанглійської, середньоанглійської та ранньонорманської мов.</p> <p>Курс історії англійської мови має на меті забезпечити студентів знаннями про історичний розвиток англійської мови з давніх часів до сьогодення. Завдання курсу – сформулювати у студентів системно-наукове поняття про особливості розвитку усіх рівнів англійської мови на різних історичних етапах; розкрити проблемний характер основних питань історії англійської мови.</p> <p>Зміст дисципліни охоплює основні концепції і теорії історичного розвитку англійської мови, специфіку фахової термінології, методи дослідження мовно-історичних явищ англійської мови.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни систематичне вивчення розвитку англійської мови з давніх часів до сьогодення.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є сприяння глибшому розумінню студентами фонетичних і лексико-граматичних структур сучасної англійської мови, мови не як набору правил і винятків, а як результату низки змін, обумовлених як власне мовними чинниками, так і екстралінгвістичними факторами.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Інтегральна компетентність: Здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузях освіти, навчання англійської мови та літератури, другої іноземної мови (німецької або французької) в процесі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів психолого-педагогічних та філологічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Фахові компетентності:

ФК.1. Мовно-комунікативна компетентність:

Здатність забезпечувати навчання учнів іноземній мові та спілкуватися іноземною мовою у професійному колі; здатність формувати і розвивати в учнів іншомовну комунікативну та міжкультурну компетентності.

ФК.2. Предметно-методична компетентність:

Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів;

здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей;

здатність здійснювати інтегроване навчання учнів;

здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів;

здатність розвивати в учнів критичне мислення;

здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу;

здатність формувати ціннісні ставлення в учнів.

ФК.3. Інформаційно-цифрова компетентність:

Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності;

здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси;

здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі.

Результати навчання:

ПРН.2 Вільно спілкуватися державною та/або іноземною мовами усно й письмово з колегами, представниками інших професійних груп, культур і релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо для вирішення завдань у навчальній і професійній діяльності.

ПРН.5. Використовувати англійську мову в усній та письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя та розвитку іншомовної комунікативної і міжкультурної компетентностей в учнів.

ПРН.7. Знати норми рідної та іноземної літературної мови, принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів, вміти їх застосовувати у практичній діяльності вчителя іноземних мов і англійської літератури.

ПРН.8. Знати й розуміти систему мови, культуру країни, мова якої вивчається, історію англійської літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності вчителя іноземних мов і англійської літератури.

ПРН.9. Аналізувати структурні одиниці рідної та іноземних мов, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища.

ПРН.11. Ефективно працювати з інформацією: збирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, впорядковувати, класифікувати, систематизувати, критично аналізувати й інтерпретувати її та застосовувати дані, дотримуючись норм академічної доброчесності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20

семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова/вибіркова
6	014 Середня освіта	3	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Предмет, мета та завдання курсу історії англійської мови, його місце серед інших лінгвістичних дисциплін. Загальні відомості про мову. Синхронія і діахронія у мовознавстві. Порівняльно-історичний метод. Група германських мов.	2	1	5
Тема 2. Формування англійської національної мови. Територіальні діалекти періоду англосаксонського завоювання. Діалекти періоду нормандського завоювання. Лондонський діалект як основа національної мови. Проблема періодизації історії англійської мови.	2	1	5
Тема 3. Характерні особливості германських мов. Закон Грімма. Закон Вернера. Подвоєння приголосних. Ротацізм. Явища чергування і переміни голосних. Система відмінювання голосних. Засоби формоутворення. Умлаут. Структура слова. Типи основ. Система поділу на дієслова з чергуванням і на дієслова з суфіксацією. Ранньогерманський словник.	2	1	5
Тема 4. Давньоанглійський період. Орфографія і фонетична будова. Давньоанглійський алфавіт. Фонемний склад мови. Система голосних. Система приголосних. Історичні закономірності звукової системи	2	1	5

давньоанглійської мови.			
Тема 5. Морфологічна будова давньоанглійської мови. Граматичні категорії дієслова, іменника, займенника, прикметника, прислівника і числівника.	2	1	5
Тема 6. Синтаксична будова та словниковий склад англійської мови давнього періоду. Типи речень. Порядок слів у реченні. Типи підрядних речень. Характеристика словникового складу англійської мови давнього періоду. Спільноіндоевропейські та спільно германські слова в словниковому складі давньоанглійської мови.	2	1	5
Тема 7. Середньоанглійський період. Орфографія і фонетична будова. Зміни системи голосних. Утворення нейтральних голосних у ненаголошених складах та їх подальше відмирання. Зміна ритму слова. Стягнення давньоанглійських дифтонгів. Виникнення нових дифтонгів.	2	1	5
Тема 8. Морфологічна будова англійської мови середнього періоду. Граматичні категорії іменника, артикля, прикметника, прислівника, займенника, числівника та дієслова.	2	1	5
Тема 9. Синтаксична будова та словниковий склад середньоанглійської мови. Розвиток нових тенденцій у структурі речення. Поступове встановлення непорушного порядку головних членів речення. Розвиток складного речення. Розвиток системи підрядності. Зміна в системі кореляції та утворення нових підрядних сполучників. Зміни в словниковому складі у зв'язку зі змінами соціального устрою, розвитком ремесла, торгівлі, сільського господарства.			5
Тема 10. Раньовоанглійський період. Фонетична будова. «Зсув голосних». Зміна приголосних. Становлення англійської орфографії у XV-XVI ст. Вплив орфографії на вимову окремих слів. Історичне обґрунтування поділу на закриті та відкриті склади і його значення для навчання орфографії.	2	1	5
Тема 11. Морфологічна будова раньовоанглійської мови. Граматичні категорії іменника, займенника, прикметника і дієслова.	2	1	5
Тема 12. Синтаксична будова та словниковий склад раньовоанглійської мови. Зміна структури і типології словосполучень. Установлення непорушного порядку слів у реченні. Поповнення словникового складу англійської мови шляхом словотвору, зміни значення слів, запозичення у зв'язку з розвитком промисловості і сільського господарства, торгівлі і транспорту, техніки та науки.			5
ЗАГ.:	20	10	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час заліку (модуль 2). Допуск до заліку передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). Студент, який не набрав 25 балів, до заліку за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання заліку за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Передбачено 5 тестувань на практичних заняттях, які включатимуть завдання з множинним вибором або з розгорнутою відповіддю, а також одне письмове підсумкове тестування, яке охоплює 5 завдань: 1 завдання включає питання з множинним вибором, 2-5 – завдання з розгорнутою відповіддю (максимальна кількість балів – 10).</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Оцінюється відвідуваність усіх 5 занять впродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 35 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 7. Знання студента оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями: «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу; «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю; «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків на заняття без поважної причини, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять. При виставленні допуску до заліку (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані за відвідування лекцій (5</p>

	балів, з розрахунку 0,5 бала за відвідану лекцію), на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин, при виконанні завдань для самостійної роботи (35 балів), а також бали підсумкового тестування (10 балів).
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – залік, який охоплює 5 завдань: 1 завдання включає питання з множинним вибором, 2-5 – завдання з розгорнутою відповіддю Форма здачі – письмова (в аудиторії). Максимальна кількість балів за залік – 50 балів. Студент, який не набрав 25 балів за відомістю №1, користується правом перескладання іспиту за відомістю №2.

7. Політика навчальної дисципліни

Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності.

Письмові роботи:

Програмою курсу передбачена 1 письмова підсумкова контрольна робота, яка охоплює 5 завдань: 1 завдання включає питання з множинним вибором, 2-5 – завдання з розгорнутою відповіддю (максимальна кількість балів – 10).

Академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з «Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Редакція 2)» можна за покликанням:

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihan-nia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

Відвідування занять:

Студент зобов'язаний вчасно приходити на заняття. Він може бути недопущений до заняття у разі запізнення без вагомості на те причини. Студент має брати активну участь в обговоренні питань, які розглядаються під час лекційних і практичних занять; заохочується висловлювання власної думки. Здобувач вищої освіти має бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення дискусійних питань на заняттях. Студент може відпрацювати пропущене з поважної причини заняття чи вид контролю.

Студенти, які навчаються за **індивідуальним графіком**, опрацьовують матеріал самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn та виконанням письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені

Василя

Стефаника»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-p-oriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-hrafiikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти іспит за відомістю №2. На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні письмових робіт. У разі отримання незадовільної оцінки з навчальної дисципліни за талоном №3, студенти користуються правом повторного її вивчення, що регламентовано «Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 4)», ознайомитися з яким можна за покликанням:

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf>

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів на платформах Coursera, Udemy, тощо, наявність сертифікатів, які підтверджують проходження відповідних професійних курсів/тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-trykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylii-stefanyka.pdf

Зарахування результатів неформальної освіти відбувається шляхом проходження онлайн курсів, які стосуються змісту навчальної дисципліни.

8. Рекомендована література

1. Романишин І. М. Контроль і оцінювання навчальних досягнень студентів з історії англійської мови : методичні рекомендації. Івано-Франківськ : Видавництво «НАІР», 2012. 48 с.
2. Ікалюк Л. М., Ковбаско Ю. Г. History of the English Language : навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Видавництво : НАІР, 2014. 36 с.
3. Ковбаско Ю.Г., Ікалюк Л. М. A Companion to the History of the English Language : навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2022. 38 с.
4. Mykhailenko, V.V. Paradigmatics in the Evolution of English. Chernivtsi, Ruta, 2004.
5. Verba, L.G.. History of the English language. Vinnitsa: Nova Knyha, 2006.
6. Baker, P.S. Introduction to Old English. Blackwell Publishing, Malden, MA, 2005.

Викладач: Ікалюк Л.М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології